

1o PROJECT

KPHTIKA

ΕΡΓΑΣΙΑ Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ
Α' ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΜΟΙΡΩΝ
ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2013-2014

ΚΡΗΤΙΚΟ ΚΟΝΑΚΙ

ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

- ΚΑΠΕΛΩΝΗ ΕΛΕΝΗ.....Α2
- ΚΑΛΛΕΡΓΗ ΙΩΑΝΝΑ.....Α2
- ΒΟΛΑΚΑΚΗΣ ΕΡΩΣ.....Α1
- ΑΡΜΟΥΤΑΚΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ.....;Α1
- ΒΟΛΩΝΑΚΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ.....Α1

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΕΥΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΡΗΤΙΚΟ ΚΟΝΑΚΙ	2
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ-ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΚΟΡΔΑΛΟΣ	7
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΛΑΔΟΣ	9
ΜΥΡΩΝ ΣΚΟΥΛΑΣ	11
Χοροί της Κρήτης	12
1.ΜΑΛΕΒΙΖΙΩΤΗΣ	12
2.ΣΙΓΑΝΟΣ.....	12
3.ΧΑΝΙΤΩΤΗΣ.....	12
4.ΠΕΝΤΟΖΑΛΗΣ.....	13
5.ΣΟΥΣΤΑ	13
6.ΠΗΔΗΧΤΟΣ.....	13
ΜΑΝΤΙΝΑΔΑ	14
ΤΕΧΝΗΜΑ :	16
ΕΠΙΛΟΓΟΣ:	17
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	18

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ-ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

- Ποιός είναι ο αγαπημένος σας Κρητικός καλλιτέχνης?
- Πηγαίνετε σε συναυλίες των καλλιτεχνών που σας αρέσουν?
- Ξέρετε να παίζετε μουσικά όργανα? Αν ναι, ποιά?
- Πόσες ώρες ακούτε μουσική?
- Σε ποιές καταστάσεις της καθημερινής σας ζωής ακούτε μουσική?
- Για ποιούς λόγους ακούτε μουσική?
- Τι συναισθήματα παράγονται με την μουσική που ακούτε?
- Από ποιούς παράγοντες επηρεάστηκε η επιθυμία σας να ακολουθείτε την κρητική μουσική?
- Ποιά είναι η γνώμη σας για την εξέλιξη της κρητικής μουσικής?
- Τι πιστεύετε ότι θα μπορούσε να αλλάξει στην Κρητική μουσική?
- Τι θα θέλατε να πείτε στους ερχόμενους κρητικούς καλλιτέχνες?

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κρήτη είναι ένα νησί ξακουστό σε όλο τον κόσμο. Πολλοί άνθρωποι διεθνώς έρχονται να θαυμάσουν τις αρετές της. Η παράδοση, οι άνθρωποι, οι τόποι της, την κάνουν ξεχωριστή από όλα τα νησιά της Ελλάδας. Όμως, παρ' όλες τις δυσκολίες που συνάντησε κατά τη διάρκεια της ιστορίας της, κρατιέται γερά και συνεχίζει να κρατάει πιστά την παράδοσή της.

Αναλυτικότερα, την παράδοση που έχει η Κρήτη δεν υπάρχει αναμφίβολα σε καμία άκρη του πλανήτη. Οι αντιλήψεις, ο τρόπος ζωής αλλά και ο χορός της είναι ξεχωριστός, ο οποίος με την μελωδία του ελκύει τον καθένα να χορέψει ξέρει- δεν ξέρει τα βήματα. Ένα ακόμα χαρακτηριστικό του υπέροχου νησιού είναι οι φορεσιές που φορούν οι κρητικοί. Οι άνδρες φορούν τα λεγόμενα 'στιβάνια', βράκες, πουκάμισο (άσπρο ή μαύρο) και σαρίκι. Ενώ οι γυναίκες φορούν εντυπωσιακές φορεσιές, οι οποίες αποτελούνται από μακριά φούστα, γιλέκο, μαντίλι στο κεφάλι και λύρες στο στήθος.

Επιπροσθέτως, η Κρήτη είναι φημισμένη για την μουσική της. Τα λόγια που λέει κάποιος κατά την διάρκεια ενός τραγουδιού με την βοήθεια οργάνων (λύρα, λαούτο, μαντολίνο κτλ.) λέγονται μαντινάδες. Οι μαντινάδες είναι στίχοι με τους οποίους όλοι μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους. Συναισθήματα πόνου, φόβου, λύπης, έρωτα, αγάπης, μίσους.

Η Κρήτη μας ήταν, είναι και θα είναι ένας μοναδικός τόπος με μοναδικούς ανθρώπους και σπάνια μουσική. Οι άνθρωποι θα ενώνονται με την μουσική της και όλοι θα γίνονται ένα και αυτό το ένα θα είναι αυτό που ονομάζεται ΚΡΗΤΗ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Με τον όρο Κρητική Μουσική εννοούμε την παραδοσιακή λαϊκή μουσική της Κρήτης. Η Κρητική μουσική παίζεται σε διάφορους ρυθμούς ανάλογα με τον τύπο του χορού που συνοδεύει. Ο κύριος διαχωρισμός είναι ανάμεσα στους συρτούς και τους πηδηχτούς χορούς. Οι πηδηχτοί χοροί χωρίζονται ανάλογα από τον τόπο προέλευσής τους και σε πεντοζάλη, μαλεβιζιότητα, σούστα και χανιώτη. Παρόλα αυτά, τα είδη της Κρητικής μουσικής έχουνε κάποια κοινά χαρακτηριστικά όπως για παράδειγμα τα όργανα που χρησιμοποιούνται και κάποια στοιχεία στην δομή των τραγουδιών που κάνουν την μουσική αυτή ξεχωριστή. Το κυριότερο μουσικό όργανο στην Κρητική μουσική είναι αναμφίβολα η Κρητική λύρα¹

Τα περισσότερα Κρητικά σχήματα χρησιμοποιούνε μαντολίνο που δείχνει βενετική επιρροή και λαούτο. Ωστόσο δεν είναι σπάνια και η χρήση βιολιού, κιθάρας αλλά ακόμη και ηλεκτρικού μπάσου.

Η Κρητική μουσική είναι κατά βάση χορευτική, στην οποία κυριαρχεί ο αυτοσχεδιασμός. Ενώ τα βήματα του χορού που συνοδεύει η Κρητική μουσική είναι συγκεκριμένα η δομή των τραγουδιών συνήθως δεν είναι.

Ο αυτοσχεδιασμός είναι αναπόσπαστο στοιχείο αφού ποτέ ο οργανοπαίχτης κατά την διάρκεια του χορού δεν περιορίζεται στην τυπική αναπαραγωγή της βασικής μελωδίας αλλά ανάλογα και με την ψυχική του διάθεση αυτοσχεδιάζει με βάση τις διάφορες μελωδίες (τις κοντυλιές²)

Η σημασία του αυτοσχεδιασμού στην Κρητική μουσική είναι στενά συνδεδεμένη με τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αποδεκτό ένα συγκρότημα, καθώς ο αυτοσχεδιασμός θεωρείται άλλωστε σημαντικό προσόν ενός καλού λυράρη³.

Ο αυτοσχεδιασμός όμως δεν περιορίζεται μόνο στο μουσικό μέρος της διεξαγωγής ενός τραγουδιού, αλλά επεκτείνεται και στους στίχους. Συχνά απαγγέλλονται μαντινάδες πάνω σε έναν μουσικό σκοπό.

Στο ντοκιμαντέρ 'Χρώματα Κρήτης'⁴, ο Κρητικός καλλιτέχνης Μιχάλης Σταυρακάκης λέει το εξής για τον αυτοσχεδιασμό στην Κρητική μουσική:

- Είναι περίεργη ιστορία ο αυτοσχεδιασμός! Δεν ξέρω.. Από την μια είναι η λογική και από την άλλη το συναίσθημα! Αυτά τα δύο παλεύουν.

Και αργότερα προσθέτει:

1

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BB%CF%8D%CF%81%CE%B1

2

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE

3

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE

4

Χρώματα Κρήτης. Αφιέρωμα στην Κρητική μουσική. Αρχεία της Δημοτικής Τηλεόρασης

- Αυτό το βλέπεις και στα όργανα. Αν είναι δύο-τρία όργανα που αυτοσχεδιάζουν και ερωτοτροπούν, βλέπεις μια πάλη, παλεύουν όχι για να νικήσει κάποιος αλλά για να γίνει ένα παιχνίδι.

Η δομή των τραγουδιών είναι διαφορετική από αυτή που υπάρχουν σε άλλα είδη μουσικής υπό την έννοια ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένο κουπλέ ή ρεφρέν. Αντίθετα, συχνά υπάρχει μια φράση-ρήση που ακολουθείται από ένα μουσικό σχήμα στο οποίο υπάρχει ελεύθερη δομή. Ο τίτλος ενός κρητικού τραγουδιού είναι συχνά η πρώτη φράση των στίχων.

Η θεματολογία των τραγουδιών κυρίως ο έρωτας αλλά και η ίδια η Κρήτη φαίνεται να είναι η κύρια πηγή έμπνευσης αυτών των τραγουδιών. Όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε και στους ακόλουθους στίχους: Κρήτη πανέμορφο νησί, νησί του παραδείσου.....⁵

Η Κρητική μουσική είναι αναπόσπαστο κομμάτι των Κρητικών γάμων, αλλά παίζονται και σε κέντρα Κρητικής διασκέδασης. Επίσης ακούγονται σε Κρητικούς σταθμούς, ενώ εκλείπουν σχεδόν παντελώς από κλαμπ και καφετέριες!

⁵ Σκορδαλός : Αγαπημένη μου Κρήτη (Κρήτη μου δοξασμένη, λύρα 1960)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΚΟΡΔΑΛΟΣ

Ο Θανάσης Σκορδαλός, ⁶ο μεγάλος αυτός "δάσκαλος" της Κρητικής μουσικής γεννήθηκε το Δεκέμβρη του 1920 στο Σπήλι, Ρεθύμνου, όπου πρωτόπιασε λύρα σε ηλικία 9 χρονών. Με αυτή την πρώτη του "αρτικόλυρα", και χωρίς να του μάθει κανένας, άρχισε να μαθαίνει και να παίζει κομμάτια, που άκουγε σαν μικρό παιδί. Το ταλέντο του ήταν φανερό, τόσο φανερό, που ο ίδιος ο Ανδρέας Ροδινός, χαρακτήρισε τον 11χρονο τότε Σκορδαλό, σαν "διάδοχό του", μπροστά σε όλο το Σπήλι. Δώδεκα χρονών έπαιξε σε γλέντι στο Χαμαλεύρι Ρεθύμνου. Το 1946 κυκλοφορεί τον Σπηλιανό συρτό (Μόνο εκείνος π' αγαπά) με συνεργάτη του τον μεγάλο επίσης Σπηλιανό λαουτιέρα Γιάννη Μαρκογιαννάκη (Μαρκογιάννη). Ένα τραγούδι, σταθμός στη μετέπειτα πορεία του Θανάση Σκορδαλού αλλά και της Κρητικής μουσικής γενικότερα. Μεγάλες στιγμές του Θ.Σκορδαλού συνδέονται με το όνομα του Μαρκογιάννη που τον συνόδευε συνεχώς στα πρώτα χρόνια της καριέρας του. Ο Θανάσης Σκορδαλός⁷, δεχόταν τα ακούσματα και την τεχνική όλων των λυράρηδων της εποχής, τα βιώνει και δημιουργεί τη βάση για το δικό του ξεκίνημα στο χώρο της Κρητικής Τέχνης. Έτσι στη δεκαετία του '40, που ο Σκορδαλός δίνει τις πρώτες δημιουργίες του με τη λύρα, σηματοδοτείται μία νέα εποχή για την Κρητική μουσική. Παίρνει τις φόρμες όπως τις άκουσε, τις τελειοποιεί, δίνοντας τον δικό του χαρακτήρα και το ανεπανάληπτο ύφος του, που ανοίγουν έτσι στην τεχνική της λύρας ένα νέο δρόμο. Αυτό που δημιούργησε τη σχολή του Σκορδαλού στην Κρητική μουσική. Όταν αποκαταστήθηκε επαγγελματικά αφιερώθηκε στην αγαπημένη του λύρα, πραγματοποιώντας εμφανίσεις στους απανταχού Κρήτες της διασποράς σε Αμερική, Καναδά, Αυστραλία, Αφρική. Το μουσικό έργο του, χαρακτηρίζεται από τον ρυθμό τον οποίο σε όλη του τη ζωή και σε όλα του τα μουσικά έργα τήρησε με θρησκευτική ευλάβεια, θα μπορούσε να πει κανείς, και διαπνέεται από ζωντάνια, ρεαλισμό και αποπνέει έναν δυναμισμό συνδιασμένο άψογα με τη μελωδία, στοιχεία ακριβώς τα οποία προσδιορίζουν τον τύπο και τον χαρακτήρα του Κρητικού. Να γιατί ο Σκορδαλός είναι αγαπητός σε όλους τους Κρητικούς, απ' άκρη σ' άκρη της γης. Ο Θανάσης Σκορδαλός, που υπηρέτησε για 60 ολόκληρα χρόνια την Κρητική μουσική έφυγε από τη ζωή στην ηλικία των 78 ετών. Ήταν και θα μείνει ένας από τους κορυφαίους καλλιτέχνες στην Κρητική μουσική ιστορία, με μνημειώδες δισκογραφικό έργο, ανεπανάληπτο και σε ποσότητα και σε ποιότητα. Δημιούργησε έργο τέτοιο, που με αυτό θα τροφοδοτεί για πολλά χρόνια τις επόμενες γενιές.

⁶ Πηγή:
http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%98%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82_%CE%A3%CE%BA%CE%BF%CF%81%CE%B4%CE%B1%CE%BB%CF%8C%CF%82

⁷ Πηγή: εγκυκλοπαίδεια καλλιτεχνών

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Ο Γιώργος Παπαδάκης⁸ είναι ένας από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες της γενιάς του, καθώς είναι ένας σπουδαίος λυράρης και εξάισιος τραγουδιστής. Πολλοί άνθρωποι συχνά αποκαλούν το Γιώργο πραγματικό "άρχοντα" της Κρητικής μουσικής. Την πρώτη του λύρα, του την είχε χαρίσει ο πατέρας του αν και δεν ήθελε ο γιος του να γίνει καλλιτέχνης. Όμως εκείνος είχε μέσα του το μεράκι και έτσι επηρεασμένος από τον συγχωριανό του παλιό λυράρη Φίλιππο Λατζουράκη ξεκίνησε την δική του Χρυσή Καριέρα. Την δεκαετία του '70 είναι πλέον επαγγελματίας καλλιτέχνης και παίζει σε πολλά γλέντια εντός και εκτός Κρήτης. Έχει συνεργαστεί με πολλούς και σπουδαίους καλλιτέχνες και έτσι έχει αποκτήσει πολλούς θαυμαστές σε όλο τον κόσμο. Οι επιτυχίες του είναι πολλές, διαχρονικές αλλά και χρυσές. Ο γιος του Δημήτρης συνεχίζει την μουσική ιστορία της οικογένειας παίζοντας λαούτο. Ο Παπαδογιώργης συνεχίζει να προσφέρει στην μουσική Παράδοση του τόπου μας παίζοντας σε γλέντια, γάμους αλλά και ηχογραφώντας νέους δίσκους, αφήνοντας έτσι ένα πολύτιμο έργο στην Κρητική Μουσική που σίγουρα θα μείνει αθάνατο στο πέρασμα των χρόνων.

⁸Πηγή: <http://kritikiparadosi.gr/Page.aspx?newsID=509&lang=gr>

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΛΑΔΟΣ⁹

Ο Λεωνίδας Κλάδος ήταν ένας πολύ σπουδαίος καλλιτέχνης της εποχής μας. Πολύ συχνά ακούμε να λένε γι' αυτόν ότι είναι: 'Ο Μαέστρος της Κρήτης με το γλυκόλαλο δοξάρι'. Την περίοδο που οι γερμανοί μπήκαν στην Ελλάδα άρχισε να έχει επαφή με τη λύρα όταν ο θείος του έδωσε μια λύρα η οποία ήταν φτιαγμένη από φελλό. Και ενώ όλα τα παιδιά από περιέργεια την έπιασαν για λίγη ώρα, αυτός ήταν ο μόνος που δεν την ξανάφησε από τα χέρια του. Από εκείνη τη στιγμή δεν ξανασχολήθηκε με τίποτα άλλο παρά μόνο με τη λύρα. Η εκκλησία υπήρξε ένα από τα πρώτα του βιώματα, όσον αφορά το χώρο της μουσικής, αφού συνήθιζε να ψάλει. Τα πρώτα ακουστικά ερεθίσματα ήταν οι μαντιναδολόγοι και οι βοσκοί της περιοχής. Στα πρώτα του βήματα σημαντικό ρόλο έπαιζαν οι λυράρηδες της περιοχής ιδιαίτερος ο Κουρούπης και ο Καπαρός ο Λευτέρης οι οποίοι κατά τον Κλάδο έπαιζαν σωστά και μελετημένα. Παρά την αντίδραση των γονιών του να γίνει επαγγελματίας λυράρης εκείνος είχε ήδη πάρει το βάπτισμα, τίποτα δεν μπορούσε να τον σταματήσει από τη λύρα του. Όπου γλέντι, γάμος, βαπτίσεις ήταν εκεί και ο Λεωνίδας να μαγεύει τους πάντες με τις κοντυλιές του. Το 1945 έως 1947 έπαιζε στο Ρέθυμνο κάθε βράδυ σε ένα ζαχαροπλαστείο και με την βοήθεια του πασίγνωστου λαουτιέρη Γιάννη Μπερνιδάκη (Μπαξεβάνη) έγινε γνωστός σε όλο το Νομό. Το Φεβρουάριο του 1951 βρίσκεται στη Μεσσαρά, όπου γίνεται δεκτός με ενθουσιασμό και αγάπη στις διάφορες εκδηλώσεις της περιοχής. Επίσης η γυναίκα που παντρεύτηκε ήταν από τη μεσσαρά και έτσι έγινε μόνιμος κάτοικος Μοιρών. Το 1957 δημιούργησε το πρώτο του έργο στίχοι, μουσική, εκτέλεση δική του 'Όταν κοιμάται ο δυστυχής'. Από το 1961 διακόπτει την καλλιτεχνική του ενασχόληση για λόγους υγείας. Ύστερα από επίμονη παρότρυνση φίλων ξαναρχίζει να παίζει και ταυτόχρονα επιστρέφει στις ζωντανές εμφανίσεις και δισκογραφία. Στα Σκούρβουλα γνωρίστηκε με τον Καστελλολευτέρη, μια γνωριμία σταθμός γι' αυτόν και απαρχή για τη μουσική του σταδιοδρομία. Εκτός από σπουδαίος καλλιτέχνης θεωρείται κι επιτυχημένος επαγγελματίας. Αφού συνεργάστηκε αρκετό διάστημα μαζί του, γνώρισε και συνεργάστηκε και με άλλους σπουδαίους μουσικούς. Εργάστηκε σε πολλά κέντρα των Αθηνών και της Κρήτης, έχει παίξει σε πάρα πολλά γλέντια και γιορτές και έχει κάνει αρκετές περιοδίες στο εξωτερικό. Δισκογραφικά έχει να επιδείξει ένα χρυσό δίσκο "Όταν κοιμάται ο δυστυχής" και συνολικά 35 μεγάλους δίσκους 33 στροφών, 15 μικρούς (45 στροφών) και δεκάδες κασσέτες. "

"Ευχαριστώ το Θεό που μου 'δωσε αυτό το χάρισμα, ότι πιο πολύτιμο για μένα. Η λύρα με δίδαξε και με γνώρισε μ' όλα τα στρώματα των ανθρώπων".

Όπως είχε πει σε μια συνέντευξη του. Πάντα ήθελε να λέει πόσο σημαντικό ήταν αυτό που έκανε.

⁹Πηγή: <http://rethemnos.gr/leonidas-klados/>

Παλιότερα έμπαινε στο στούντιο χωρίς να έχει ετοιμάσει τη δισκογραφική του δουλειά και την ολοκλήρωνε εκεί. Ο ίδιος χαρακτηριστικά τονίζει: "Έμπαινα στο στούντιο και αντί για δύο τραγούδια έγραφα δώδεκα. Έρχεται αυθόρμητα ο οραματισμός της στιγμής". Όσο όμως τα χρόνια περνούν δεν δικαιολογεί τους αυτοσχεδιασμούς και τη νεανική ορμητικότητα, πολυδουλεύει τις συνθέσεις και τις επεξεργάζεται τέλεια. Η τεχνική του χαρακτηρίζεται από ποικίλες και γρήγορες εναλλαγές ενώ η ποιότητα του ήχου έχει μια έντονη γλυκύτητα που σε συναρπάζει. Πολλοί λένε σήμερα, ότι με τη λύρα του Κλάδου μερακλώνει, ενθουσιάζει καθώς και ταξιδεύει σε κόσμους παραμυθένιους και παραδεισένιους. Κάτι πολύ ενδιαφέρον είναι πως ο Κλάδος πηγαίνοντας κόντρα στο ρεύμα του καιρού του που ήθελε οπωσδήποτε τους λυράρηδες και τραγουδιστές, δεν τραγούδησε ποτέ του. Σε μια εποχή που όλοι έκαναν καριέρα τραγουδώντας, εκείνος έμεινε στην ιστορία χωρίς να πει ούτε μια μαντινάδα. Επιπλέον ο Λεωνίδας Κλάδος σε όλη του την δισκογραφία τραγούδησε ένα μόνο κομμάτι ο ίδιος. Τίτλος του τραγουδιού "όλος ο κόσμος με μισεί" και ήταν τρομερός και στο τραγούδι αλλά έπαθε ζημιά στις φωνητικές χορδές και δεν ξανατραγούδησε γιατί χάλασε η χροιά της φωνής του. Ο Λεωνίδας Κλάδος εκτός του ότι έχει αφήσει πολλά μουσικά ακούσματα -άξια μελέτης- στο παρελθόν. Πολλοί ήταν αυτοί που ζήλευαν και τον ζηλεύουν για την γρηγοράδα στα γυρίσματα του πάνω στις χορδές της λύρας. Δυστυχώς, ο Λεωνίδας Κλάδος έφυγε από τη ζωή στις 10 Νοεμβρίου 2010 σε ηλικία των 86.

ΜΥΡΩΝ ΣΚΟΥΛΑΣ

Ο Μύρων Σκουλάς ¹⁰γεννήθηκε το 1954 στα Ανώγεια Ρεθύμνης. Ο «Αητός του Ψηλορείτη» όπως τον αποκαλούσαν, έζησε τα παιδικά του χρόνια σε ένα άκρως Παραδοσιακό περιβάλλον κάτι που τον επηρέασε έντονα και σίγουρα βοήθησε στο να γίνει κι αυτός με την σειρά του, ένας σπουδαίος καλλιτέχνης. Το ταλέντο του στο να γράφει Μαντινάδες ήταν μεγάλο και είναι αξιοσημείωτο ότι πολύ σπάνια έλεγε μαντινάδες άλλων μαντιναδολόγων. Οι μαντινάδες που είχε γράψει ο Μύρων Σκουλάς, είναι αναρίθμητες. Για παράδειγμα, όπως λέει και η μαντινάδα:

Το πέταγμα του αετού

Ένοιωσα στην καρδιά μου

Και σήκωσα τα βλέφαρα

Μην δεις τα δάκρυά μου...

Έλεγε πολλές συναισθηματικές μαντινάδες καθώς και αγάπης, χαράς και πόνου.

Ξεκίνησε να ασχολείται με την Κρητική μουσική, παίζοντας μαντολίνο ερασιτεχνικά σε μικρά γλέντια που γινόντουσαν, στα καφενεία του χωριού του. Η μεγάλη αγάπη του Μύρωνα εκτός από την μουσική ήταν και το επάγγελμά του. Ο Μύρων ήταν βοσκός και πρέπει να αναφερθεί ότι δεν άφησε το επάγγελμά του ούτε μια στιγμή.

Δεν μπορούμε να μην αναφέρουμε στο σημείο αυτό μια από τις μεγάλες του επιτυχίες, που δεν είναι άλλη από το τραγούδι «Ο Μαντρατζής», το οποίο φυσικά και είναι εμπνευσμένο από την ζωή του. Δισκογραφικά έχει να επιδείξει τέσσερεις προσωπικούς δίσκους, δύο δίσκους σε συνεργασία με τον Μιλτιάδη Σκουλά και αρκετές συμμετοχές σε δίσκους με διάφορους καλλιτέχνες. Τα προβλήματα υγείας του μεγάλου αυτού Ανωγειανού καλλιτέχνη, δυστυχώς τον ταλαιπώρησαν για αρκετά χρόνια. Ακόμη και κατά την διάρκεια της περιπέτειας της υγείας του όμως, δεν σταμάτησε να δείχνει ούτε λεπτό το πόσο μερακλής και πόσο δυνατός άνθρωπος ήταν. Ο Θάνατος του σήμανε το τέλος μιας σπουδαίας καλλιτεχνικής ζωής, η οποία θα μείνει χαραγμένη στις καρδιές όλων των Κρητικών αλλά και στην ιστορία της Κρητικής Μουσικής.

¹⁰

<http://www.erotokritosxoreutiko.gr/%CE%B2%CE%B9%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CF%8E%CE%BD/14-%CE%BC%CF%85%CF%81%CF%89%CE%BD-%CF%83%CE%BA%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%B1%CF%83.html>

Χοροί της Κρήτης

Οι χοροί της Κρήτης εκφράζουν τον πλούσιο εσωτερικό κόσμο του λαού της. Με το χορό και το τραγούδι ο Κρητικός εκδηλώνει τα συναισθήματά του, τον ενθουσιασμό, την απογοήτευση, την αγάπη και τον έρωτα .

Στη ζωντανή χορευτική κληρονομιά της Κρήτης περιλαμβάνονται είκοσι πέντε, περίπου, παραδοσιακοί χοροί, οι πιο φημισμένοι όμως παραδοσιακοί κρητικοί χοροί είναι ο μαλεβιζιώτης (καστρινός πηδηχτός), ο σιγανός, ο χανιώτης (συρτός), πεντοζάλης, σούστα, πηδηχτός.

1.ΜΑΛΕΒΙΖΙΩΤΗΣ

Ο Μαλεβιζιώτης είναι ο γρηγορότερος και ζωηρότερος χορός της Κρήτης. Μαλεβιζιώτης ονομάζεται γιατί φαίνεται ότι στην επαρχία Μαλεβιζίου πήρε την τελική του μορφή. Χορεύεται από άντρες και γυναίκες οι οποίοι είναι πιασμένοι από τις παλάμες στο ύψος των ώμων και με λυγισμένους τους αγκώνες. Με το γρήγορο ρυθμό και τη ζωντάνια του δίνει την ευκαιρία στο χορευτή να επιδείξει τη σβελτοσύνη του, την αντοχή του, την ικανότητά του να αυτοσχεδιάζει και να εντυπωσιάζει με τα τσαλίμια και τα αεράτα πηδήματά του. Είναι ο πιο δύσκολος, αλλά και ο πιο αγαπημένος χορός της Κρήτης. Είναι αλματώδης, θορυβώδης, ενθουσιώδης και δυναμικός χορός.

2.ΣΙΓΑΝΟΣ

Είναι χορός αργός και ίσως γι αυτό ονομάστηκε έτσι. Χορεύεται από άνδρες και γυναίκες σε κύκλο. Μέχρι πριν μερικά χρόνια ήταν ο χορός της νύφης στην Κεντρική και Ανατολική Κρήτη και το λέμε αυτό γιατί στις μέρες μας ο χανιώτικος (συρτός) έχει επικρατήσει να είναι ο χορός της νύφης στα περισσότερα μέρη της Κρήτης. Ο Σιγανός χορευόταν παλιά με τα χέρια σταυρωτά. Ο Σιγανός είναι αργός περπατητός χορός ο οποίος χορεύεται με τα χέρια πιασμένα από τους ωμούς, ολοκληρώνεται με έξι ή οκτώ βήματα.

3.ΧΑΝΙΤΩΤΗΣ

Είναι ίσως ο πιο δημοφιλής χορός σήμερα στην Κρήτη. Λέγεται και συρτός, χανιώτικος ή χανιώτης καθώς η διάδοση και η γέννησή του (όπως θα δούμε παρακάτω) με τη μορφή που τον συναντάμε σήμερα έγινε στο νομό Χανίων. Σερτός ή συρτός ονομάζεται γιατί τα πόδια του χορευτή σέρνονται στο έδαφος. Σήμερα

μάλιστα θεωρείται ότι έχει αντικαταστήσει το Σιγανό και έχει πάρει τη θέση του ως Χορού της Νύφης.

4. ΠΕΝΤΟΖΑΛΗΣ

Ο πεντοζάλης, πρωτοξεκίνησε στα Χανιά όμως θεωρείται ότι είναι χορός όλης της Κρήτης και είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος σε αυτήν, χορεύεται από άνδρες και γυναίκες. Είναι από τους θεαματικότερους και ίσως ο διασημότερος χορός της Κρήτης. Συνοδεύεται από πλήθος μελωδιών, τις γνωστές κοντυλιές. Πήρε το όνομά του από τα πέντε βασικά του βήματα τα οποία επαναλαμβανόμενα γίνονται δέκα. Τα Αμαριώτικα Πεντοζάλια χορεύονται ακριβώς στην ίδια μουσική και στον ίδιο χρόνο με το γνωστό ρεθεμνιώτικο σιγανό πεντοζάλη –αν δηλαδή ένας χορεύει αυτό τον σιγανό, κι ένας άλλος το γνωστό, συμπίπτουν απόλυτα στην αρχή και στο τέλος, ενώ δεν συμβαίνει αυτό με το σιγανό της ανατολικής Κρήτης, που είναι απλά “χορός στα τρία”.

5. ΣΟΥΣΤΑ

Η Σούστα ανήκει στην κατηγορία των πηδηχτών χορών. Χορεύεται από ένα ή περισσότερα ζευγάρια (άνδρας με γυναίκα). Ξεκινάει σαν κύκλιος χορός.

6. ΠΗΔΗΧΤΟΣ

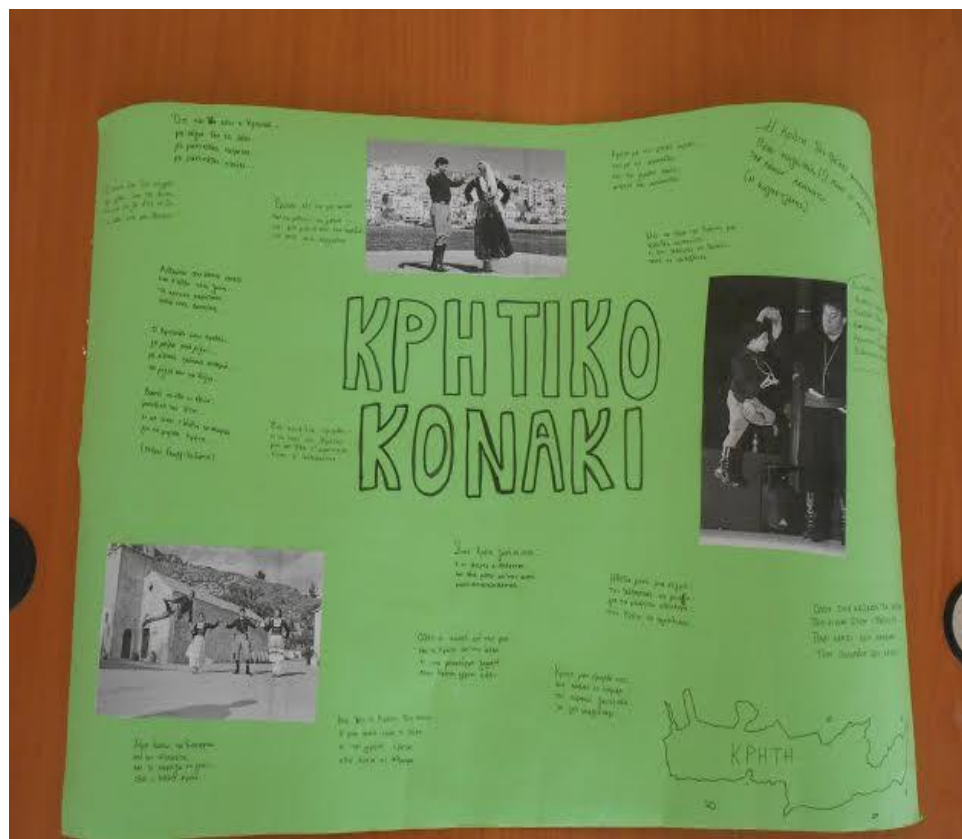
Όλη η αρχοντιά και η σεμνότητα των ανθρώπων της Ανατολικής Κρήτης ,απεικονίζεται με τον καλύτερο τρόπο στον Πηδηχτό χορό Ο Ανωγειανός Πηδηχτός ή Πηδηχτός ή Χορός των Κουρητών ή Όρτσες των Ανωγείων είναι ένας από τους παλιότερους πυρρίχιους χορούς της Κρητικής Μουσικοχορευτικής Παράδοσης. Είναι περισσότερο γνωστός ως ανωγειανός πηδηχτός, επειδή προβλήθηκε ιδιαίτερος από Ανωγειανούς μουσικούς και χορευτές. Ο Ανωγειανός Πηδηχτός είναι κυρίως ανδρικός χορός και χορευτές πιάνονται χιαστί από τις παλάμες, σχηματίζουν ημικύκλιο και εκτελούν χορό δώδεκα βημάτων (έξι μπροστά, έξι πίσω).

ΜΑΝΤΙΝΑΔΑ

Η κρητική μαντινάδα διακρίνεται για την ιδιάζουσα έκφραση, το μεστό της φράσης και αντανακλά τα αισθήματα, τη σκέψη και τη ζωή του κρητικού λαού. Αντλεί τη θεματολογία της από ποικίλους τομείς και ανάλογα διακρίνονται σε σκωπτικές μαντινάδες, ερωτικές, ευκαιριακές και φιλοσοφικές. Είτε ως φιλοσοφία, είτε εκφράζοντας παράπονο, η μαντινάδα επί αιώνες συνοδεύει τους Κρητικούς σε όλες τους τις στιγμές και στις εκδηλώσεις, στο σημείο που όσοι δεν είναι από την Κρήτη την θεωρούν αποκλειστικά κρητική ποιητική δημιουργία. Όλοι οι καλλιτέχνες της κρητικής μουσικής βασίζονται κυρίως πάνω στην μαντινάδα συνθέτοντας μοναδικά τραγούδια που αγγίζουν με μοναδικό τρόπο την ψυχή των ανθρώπων που αγαπούν αυτό το είδος μουσικής!

ΤΕΧΝΗΜΑ : Η ΑΦΙΣΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ 'ΚΡΗΤΙΚΟ ΚΟΝΑΚΙ'

Για της ανάγκες της παρούσας εργασίας μας δημιουργήσαμε την παραπάνω θεματική αφίσα η οποία αναφέρεται στην Κρήτη.

Διαλέξαμε φωτογραφίες με χαρακτηριστικές στιγμές της κρητικής μουσικής ,χορού και καθημερινότητας.

Επιπλέον χρησιμοποιήσαμε μαντινάδες, που αποτελούν σημαντικό στοιχείο τόσο σε πολλά κρητικά τραγούδια όσο και της κρητικής κουλτούρας γενικότερα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στα πλαίσια της ερευνητικής εργασίας που είχε σαν γενικότερο θέμα της τα είδη της μουσικής η ομάδα μας αποφάσισε να ασχοληθεί με την μουσική του τόπου μας που είναι τα Κρητικά. Προκειμένου να διεξαχθεί η ερευνά μας συμβουλευτήκαμε βιβλία αλλά και το διαδίκτυο.

Επιπλέον, δημιουργήσαμε μια αφίσα με φωτογραφίες απο την Κρήτη. Η αφίσα αυτη μας χρησίμευε και στις διάφορες παρουσιάσεις που διεξήχθησαν στην τάξη.

Τέλος, η εργασία μας βοήθησε να μάθουμε περισσότερα για την Κρητική Μουσική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ

ΒΙΒΛΙΑ:

Ιωάννης Θεμ. Τσουχλαράκης, ΟΙ ΧΟΡΟΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΜΥΘΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ,

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

<http://www.erotokritosxoreutiko.gr>

<http://kritikiparadosi.gr/Page.aspx?pageID=117&lang=gr>

<http://rethemnos.gr/leonidas-klados/>

ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Χρώματα Κρήτης. Αφιέρωμα στην Κρητική μουσική. Αρχεία της Δημοτικής Τηλεόρασης (το οποίο υπάρχει και στο διαδύκτιο)